

SZILÁGY-SOMLYÓ.

T Á R S A D A L M I H E T I L A P

és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.
Segéd-szerkesztő:
Hulinka Sándor.

SZERKESZTŐSÉG:

Sz.-Somlyón az ev. ref papi háznál,
hová az előfizetések és a kéziratok küldendők.
Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr

Gyümölestermésünk értékesítése.

(i.) Vége a szüretnek is. Pincze, kamra, padlás és gabonás egyaránt telve van. Még azok is, a kik a termények egyik másik ágában részben csatlakoztak, kénytelenek bevallani, hogy az eredmény több, mint jó közepes. És ime ez még is baj. Meg van bőven annyi, hogy nem vethetjük föl ama kérdést: „mit együnk, mit igyunk?” Ámde aggodalmasan támad fel ama kérdés: „mivel ruházkodjunk?” Hisz mint minden termelő vidéknek, a Szilágyinak is az étel és italra nélkülözhetetlen termények feleslege adja meg a ruházatot. Hátha még számba vesszük ama fontos kérdést, a mit ma már különösen nálunk magyaroknak elodáznunk nem szabad, hogy mivel elégitjük ki szellemi étvágunkat!? Megdöbbenünk jövődönk felől . . .

És ez nem szófia, hanem a legkomolyabb valóság.

Gabonánk van bőven és pedig országosan elismert jó minőségű. Ámde ez bizonyos szempontból még hátrányára van a termelőnek, mert a gazdag termést tisztességes árban, s különösen egyszerre értékesíteni képes nem lévén, kötelezettségeinek eleget nem tehet s ha részletenként veti a piacra s adja ugy a mint veszik, a szép gazdag termés alig adja meg a termelési költséget s ráadásul éppen az ilyen nyomorult gabna árak mellett emelik fel fejüket azok a napszámosok, a kik csak kissé nagyobb gabna árak mellett szelid, tiszteletteljes, olesó Jánosok, de most néhány véka malé birtokának tudatában — elfeledik a jótéteményeket s — lehuznak a gazdának még a bőrét is.

Hát a borunkkal hogy vagyunk? Minőségre kitűnő s mennyiségre is átlag több, mint jó közepes. És az ára? Egyesek, kisebb mennyiséget hallatlan olesó árban valahogy elad-

nak, hogy állami kötelezettségeiknek eleget tessenek, — de a legnagyobb rész csak abban gyönyörködik, milyen szép esendesen kezd forrni, a Wagner must-próbáján 13—15 fokot adó, kitűnő bort ígérő szőlőnedv.

De hát voltaképpen ezekről mi most nem akartunk szólni. Általános országos kalamitás ez, a mely felett a közgazdasági minister és az ország legnagyobb birtokosai is aggodalmasan tanácskoznak s bizony fájdalom! nem találták meg a menekülés útját.

Gyümölestermelésünk értékesítéséről szeretnénk egy s más hasznos dolgot elmondani, s legalabb alkalmat adni a hasznos eszmecserére.

A Szilágy emberemlékezet óta nagyra volt gyümölestermelésével. És nem ok nélkül, hisz Kolozsvárnak és a mezőségnek, Debreczennek és a nagy alföldnek valóságos gyümölcsös kertje volt. És az óta a mi gyümölestermelésünk megsokszorozódott, sőt — ez a fődolog — ma már a mi vidékünk specialitása, a különben nem utolsó jóságú sóvári alma gyümölcsöseinkben csak mellékes termék, mert e mellett a legkiválóbb s ma már vidékünkön honosított gyümölestípusokkal ékeskednek gyümölcsöseink.

Pojnyik, batul, arany parmain, a kormosok különböző faja, sikelai stb. alma, — Diel vajonca, téli esperes, pergamen, D' Argentsone stb. körtvék összeolvadó illata ömlik ki a pinczék ablakán át. És az ára? Nincsen reá piacunk. Nyár közép óta sertést hizlalunk vele, tejelő jószágunk vágattuk össze s némelyek még ezen híres borvidéken is almabort sajtolnak. Aszalgattunk is, a mennyit lehetett, de mind ezek után is van még annyi készlet, hogy két Pestet eláraszthatnánk vele.

De nem csak mi vagyunk ezen áldásban gazdag isten kedveltjei. Gazdag gyümölesterméssel

dicsékszik hazánk mindenik gyümölcs-termő vidéke.

És mégis fájdalom! hazánkban nagyobb a behozatal, mint a kivitel. Igen, mert nem tudtuk még mind ez ideig megszerezni magunknak még a belföldi piacokat sem. Magát Pestet még ma is legnagyobb részben a tiroli alma uralja. Jóformán még annyira sem mentünk, hogy kitűnő fajalmáink ismereteseke legyenek. Például: a tiroli- és szilágyi mesánki alma között szín, íz és zamat tekintetében oly megmérhetetlen a különbség, mint a zord észak és az enyhe délvidék között. Ámde ott az egyes termelő az értékesítés terén nem áll egyedül.

Ez a legelső dolog tehát, hogy mi is szövetkezzünk. Egyes ember ereje olyan, mint az egyes vessző-szál. Könnyen eltörik. Többek szövetkezete erők-egyesülése, a mely utat tör magának. A Szilágyinak, vagy ha ily nagyobb kezdeményezésre vállalkozó férfi nem akadna, mondjuk egyelőre Sz.-Somlyónak s közvetlen vidékének annyi a gondosan leszedett s biztos megvás végett télire eltett gyümölcs állománya, hogy azzal igen nagy igények kielégíthetők. Tömörülünk tehát. 40—50 méter-mázsa alma, a mennyivel egyikünk másikunk rendelkezik, még nem ébreszthet oly nagy figyelmet, de hogy ha össze állva 10—15-ön biztosítékot nyújthatunk a kereskedelmi világnak, hogy 5—600 sőt több méter-mázsa kitűnő fajú, biztos kezelésre leszedett és eltett s nindég rendelkezésre álló almát garantírozunk a csemegekereskedőnek a gyümölcs-évad tartamán át tavasz nyitáig; úgy hisszük akadni fog vállalkozó, a ki méltányos árral fog megkínálni s a kit leköthetünk magunknak jövőre is.

Ez lenne a kezdet-kezdet s ez könnyen valósítható lenne éppen ebben az esztendőben.

nekem az új választási óra alatt egy beszélgetés alkalmával — az alispánné én leszek!

Erre én megmertem kockáztatni azt a kérdést, hogy hátha Salánki Vinczét választanák meg, a ki bár fiatal ember s még is örökös nőtleniséget fogadott?

— Annál jobb — vágott vissza Ilka néni — akkor legalább nem mondhatják egy másik asszonyról, hogy ez az alispánné.

Salánki Vinczét csakugyan megválasztották, és a siker még inkább megerősítette elhatározásában, hogy életét nem az asszonyoknak, hanem a vármegyének szenteli, s így Ilka néninek nagyon könnyű volt az alispánné címet megtartani sőt x megyében a rossz nyelvek azt beszélik róla, hogy még el is akarja testálni.

Majd megvállik ki lesz az örököse, de annyi bizonyos, hogy aligha fogja érteni a közigazgatást olyan alaposan, mint Ilka néni.

Volt is módja hozzá.

Soha senki előtte és utánna nem viselt annyi komaságot mint ő, mert nemcsak e városban, de 3 napi járásnyira bármely irányban minden második leány vagy fiu keresztgyermeke volt, s ezekről pontosabb anyakönyvet vezetett az emlékező tehetségében, mint sok vidéki pap hivatalból a papirosan.

Husz esztendő múlva is megtudta mondani, hogy Palkót, Miczit vagy Juliskát ki, kiknek jelenlétében, hol, melyik év, hó, nap és órában keresztelték, — az ajándékokból pedig melyeket ilyenkor elosztogatott egy valóságos érem és ötvös kiállítást lehetne rendezni.

Már pedig arról a gyerekről a kinek Ilka néni egyszer a keresztanyja lett a gondját többé le sem vette, a hol segíteni kellett segített, a hol paran-

TÁRCZA.

Dalaimból.

I.

Kijelölte a jó Isten,
▲ csillagok útját;
Ezek aztán napról-napra:
Mindég meg is futják.

Megmutatta a teremtő,
Az én utam szintén,
De a csillagok ezerszer --
Boldogabbak -- mint én!

Hisz' minden nap nézik-látják,
Azt a kedves tájat:
Melyen nekem hónapokig,
Csak a lelkem járhat!

II.

Éjről-éjre, mindég többet,
Mindég szebbet álmodom!
Itt vagy, látlak, ölelgetlek,
Csókolgatlak angyalom!

Napról-napra, hovatovább:
Szomorubbak a napok;
S jobban érzem: hogy nélküled,
Milyen -- árva is vagyok!

Végh Mihály.

Ilka néni.

— Elbeszélés. —

Irta: Bartha Endre.

Özvegyen maradt életének ötvenedik, boldog házasságának huszonhatodik évében, a mit tagadni sem lehet, mert azt az ő kedves és köztekintetű néhai férje s volt alispán Kardos Mihály uramnak a megyei lithographián készült halotti gyászjelentése igazolja, ezt pedig a hajduk a vármegyén még a mai napig is ráába tartogatják.

Maga Ilka néni sem vonja kétségbe női körökben, sőt gyakran a gyengébbekkel szembe büszke, hogy tapasztalataival és korával imponálhat.

Az pedig határozottan jól esik neki, hogy a hetedik vármegyéig minden tisztességes uri ember — valamint a hölgyek — egyszerűen csak „Ilka néni“ megszólítással tisztelik.

— Nincs ő arra rá szorulva — a mint ujabb ismerkedéseknél mondani szokta, — hogy nagyobb tisztesség érje.

Tud ő a néni czég alatt is inponálni, nemcsak korával s a magyar nőt asszony bátor fellépésével, hanem társadalmi állásával is, mert nem azért volt az ő kedves ura-férje x vármegyében harmincz éven keresztül alispán, hogy más leszáló és felmenő örökösök hiányában — miután boldog házasságát anyai örömök nem fűszerezték — az alispánságban is ő az örökös, szerinte néhai jól kiszolgált férje után más competens arra sem lehet.

Ezt a hitét magasztos s őszintén megvalva nemes ambícióval dogmatizálta.

Bárki legyen Mihály után az alispán — mondá

Mi lenne jövőre nézve a teendő azt az egyesek már most így összesített érdeke megtanítaná.

Ez a kezdet kiindulási pontja lenne a jövő nagyobb működésnek éppen úgy, mint a svájci havasok tetején egy kis madárka szájából kiejtett fagyöngyöske magvát képezi egy óriási hó-görgetegnek. Csakhogy az általunk ajánlott kiindulási pont nem a rombolás, hanem az áldás görgetegeinek magva leend, mely — ha az egész Szilágymegyére kiterjeszkednék s más gyümölcs termelő vidékeken is követésre méltónak találtatnék — mindenek előtt kiszorítaná hazánkból a szomszéd gyümölcs-termelő országok silányabb gyümölcsseit, biztos piacot szerevezve számunkra, biztosítaná a nem gyümölcs-termelő hazai vidékek szükségletének kielégíthetőségét, sőt a gyűrűk hullámozásának törvénye szerint még a jövő expontnak is kiindulási pontját képezhetné.

Ki legyen ezen mustár mag elültetője és ápoló kertésze??

A sz.-somlyó-vidéki esetleg szilágymegyei gazdasági egyesület, vagy biztosabban célra vezetőleg mind a kettőnek igazgatósága.

Mi felvettük az eszmét s a magunk úgy, mint megyénk gyümölcs-termelőinek érdekében kijelentjük, hogy minden befolyásunkkal oda törekszünk, hogy szavunk ne legyen kiáltó szó.

Nagyon le leszünk kötelezve, ha gazdasági egyesületünk igazgatósága átveszi a vezetés fonálát — s nagyon örvendenénk, hogyha szakértő érdekeltek ez ügy megbeszélésére igénybe vennék lapunk hasábjait.

Ugy legyen!!!

Egy és más a népisk. természetrajzról.

Kétség kívül nagy haladást tettünk újabban a természetrajz tanítási módszerében, de hogy még most is hátra vagyunk, az bizonyos.

Igen nehéz nem a paedagogia, hanem csak a törvények követelményeinek is megfelelni, már pedig mind a kettőnek meg kell felelni.

A népokt. törvény 55. §. h., azt mondja, hogy e tárgy tanításánál a tantó legyen „tekintettel az életmódra és vidékre, melyhez a gyermekek nagyobb részének szülői tartoznak.

Ezt a törvényt nem kell szó szerint venni, mert nem a szülők mostani, hanem a gyermekek jövő foglalkozására kell tekintettel lenni. Különben így is egyre megy, mert a városi gyermekek legnagyobb része iparos és kereskedő, a falusi pedig földmivelő lesz.

E szerint hát e tárgy tanításában városon az ipar és kereskedelem, falun pedig a földmivelés a gyakorlati cél. Ezzel — úgy hiszem, — azt is megmondtam, hogy a városi és falusi iskolában nem lehet ugyan egy tankönyvből tanítani, s hogy a hány különböző vidéke van hazánknak, annyiféle természetrajzra van szükségünk.

Városi iskoláink számára elég jó természetrajzokat találunk, de a falusiak számára igen keveset. Ennek pedig az oka nem más, mint az, hogy e könyveket

csolni kellett — parancsolt, a mit kifogásolni kellett büntetett az ő pergő nyelvvel és pedig olyan hatalmasan, hogy x-ben felnőtt emberektől máig is lehet hallani, ha valami csiklandós dologról van szó „megtenném — megtenném, de ha megteszem mit fog majd reá mondani keresztanyám az alispánné.”

Nagy vagyon, jó lélek, széles összeköttetések mellett Ilka néni nem kárhoztatta magát a magános élet rideg gyötrelmeire. A rokon és keresztleányok között mindég akadt kettő-három sőt némelykor több is, a kik apa-, anya-, vagyon-, mint a legfőbb három tényezőtől elmaradtak, s a kiknek egy Ilka néni volt szükségük — hogy őket férjhez adja...

A házassági intézménynek nállánál melegebb pártolója sohasem volt. Pap sem esketett annyit a menyit ő már összehozonált csupa jó lélekből, meggyőződésből s Kardos Mihály urammal szerzett példás tapasztalataiból.

Ő a nők emantipációját — valjuk meg igen helyesen — úgy értelmezte, hogy a nő azokat a hatalmi eszközöket, melyekkel a természet oly bőkezűen felruházta, csak akkor emelheti teljesen érvényre, ha asszony lesz, s miután ez igen talpraesett elmélet jogcímét Kardos Mihály uram soha meg nem tagadta — Ilka néni a nőuralmat házasság nélkül nem is képzei, miután a nélkül annyi derék fiatal embert a nemes vármegyéhez be sem adoptálhatott volna.

Rokon és keresztleányaiért mondjuk — mert távol legyen tőlünk feltételezni azért, hogy neki is jussón a jóból valami — nyílt házat tartott, vagy más szóval a vendég előtt tárva-nyitva állott a kapuja.

Idegen ember a ki a városba került s ha megakart telepedni, nálla kellett hogy a viziteket meg-

leginkább városi tanítók írták, kik a falusi — földmivelő — nép életével kevésbé ismeretesek, vagy nem veszik azt figyelembe.

Nagy szerepet adnak könyveikben az osztályok, a rendek- és a fajok jellemzésének, de az egyesek leírása felületen marad (pl. a Vargyas E. természetrajzában,) s a népeletre vajmi kevés figyelmet fordítanak. Semmi szükségé nincsen a falusi gyermeknek arra, hogy részletesen jellemezni tudja a gerinces állatok nagy osztályát. Olyanoknak való ez, akik még valamikor tudósok akarnak lenni.

Falusi iskolákban e tankönyveket használni nem lehet. Ebből nem az következik, hogy én a falusi iskolából minden rendszerezést, minden csoportosítást kiküszöbölnek. Világért sem. Hagynék én rendszerezést, mert az állatok országát úgy osztanám fel, a hogy annak legtöbb érdeke és haszna lenne a falusi gyermekre.

Például:

Állatok. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Hasznosak} \\ \text{Kártékony.} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \text{száraz} \\ \text{és} \\ \text{más áll.} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \text{Eleven fiakat szülő, to-} \\ \text{jásokról szaporodó és ika-} \\ \text{rákról, petékről szaporodó} \\ \text{állat.} \end{array} \right\}$

E csoportosítás leginkább megfelel a falusi ember szükségének, mert tudja belőle, hogy a vidéken lakó állatok közül, melyek hajtának neki hasznót és melyek okoznak kárt? Hol találja meg azokat, szárazon-e vagy vizen? Hogy történik szaporodásuk?

Ez mind igen fontos. Ezt a paedagogia is megköveteli s én már a népeletért is helyeslem. Ha tudja a gyermek a pillangó fejlődését, átalakulásait, s ha azt akarja, hogy jövőben ne tegyen a hernyó annyi pusztítást, bizonyosan nem a pillangókat fogja el, hanem azok bábjaikat szedi össze s ássa el a földbe.

A növényeket és ásványokat úgy rendezném, a mint rendezik azt jobb könyveink.

Egy olyan dologról szólok most, melyet aligha méltattak eddig figyelemre. Ez a növények elnevezése.

Van a növénynek népies neve. Botanikus nem is van gyártott magyar neve. Melyiket használjuk a sok közül? Nézetem szerint legjobb a népies nevet használni, már csak azért is, mert ezt már a gyermek otthon szüleitől megtanulja, s ez a legtöbbször a növények bizonyos jellemző tulajdonságát fejezi ki. — Pl. Mindenki ismeri a Kakasláb (szent György-virág, Corydalis cava) nevű virágot, hanem ha Likata néven nevezi meg valaki, azt kérdezzük, ugyan már hol vetted ezt a bolond nevet? Már pedig ez a könyv a Gönczy Füvészkönyvből való. Csak azt nem értem, miért volt szükséges más magyar nevet gyártani? mikor ez a Kakasláb éppen jó név, mert ezzel az is meg van mondva, hogy az a növény valamennyire hasonlít a kakas lábához. Igen, a sarkantyus nyujtványról. — És ilyen érthetetlenül gyártott név tömértelen van az említett könyvben.

A növények tanításánál illetőleg leírásánál is elő kell adni azok hasznát, de természetési módját is. Innen látható, hogy a növénytanal párhuzamban gazdaságtant is kell előadni, illetőleg inni. Tavasszal tanított pl. az alma- és körtefáról. Vajon nem lenne alkalomszerű megtanítani a gyümölcsfa nemesítési módját? És sok ilyen dolog fordul elő a növénytanban.

A természetrajzi könyvekre vonatkozólag pedig megjegyzem, hogy a ki falusi iskolák számára ír könyvet, óvakodjék nagyobb természetrajzokból kivonatot készíteni, mert ezzel nem ér célzt. Hanem vegye elő a gazdasági, erdészeti, kertészeti stb szaklapokat, és természetudományi folyóiratokat. Talpraesett értekezéseket talál azokban, onnan készítsen kivonatokat, szerkeszse könyvét olvasókönyvszerűleg a fentebb említett elvek szerint.

Említenem sem kell a természetrajzi gyűjteményeket. Nagyon természetes, hogy a gyűjtés mesterségét tanulni kell, azért felette kíváncsot lenne, hogy minden képezdében tanítsák a növendékeket a gyűj-

kezdje, de pusztán átutazás esetén is tanácsos volt nálla látogatást tenni, mert annak elmulasztása súlyosabb következményeket vonhatott maga után mint egy bűnvádi eljárás, vagy egyházi átok.

De Ilka néni a figyelmet meg is tudta jutalmazni, mert a helyi viszonyokról olyan alapos előismeretekkel traktálta meg új ismerőseit, hogy az ilyen idegen ember már másnap kénytelen volt elhinni, magáról, hogy x-ben született, x-ben nőtt fel, s legalább is tíz éve, hogy itt lakik: az utcán az embereket névén tudta szólítani, csipős megjegyzéseket tehetett multjok, szokásaik és viszonyaikra, a nőket pedig toilettejükről már száz lépésnyire felismerhette.

Ilka néni a férfiak dolgában olyan csalthatatlanságot tapasztalt, hogy első sinor huzásra — a mint ő a pillantást nevezi — meg tudta ítélni, ki válik be a familiájába, s kire lehet vagy érdemes számolni mint tiszteltbeli vőre a rokon-, kereszt vagy gyámleányok számára...

Ha pedig valaki bevált, annak becsület szavát vette, hogy másnap vendége lesz a szőlőbe uzsonnára.

Ez pedig nagy szó és nagyhorderejű kötelezvény volt azt Ilka néni kezében, mert az seladon a ki az ő szőlőjébe a lábát betette, onnan ugyan a hymen békói és lánczai nélkül ki nem osonhatott.

Kételkedtem ebben a babonában — daczára, hogy magam is nagyon sokat tartottam Ilka néni — de sehogy sem tudtam megérteni, hogy a szőlő-hegye miért játszik olyan döntő szerepet a házassági historiákban, s miért nevezik köznyelven az olyan menyecskéket Ilka néni szőlőjének a kiket ő adott férjhez.

Ilka néni engem, a mint többször igen érthetőleg tudtomra adta könnyelmű éretlen ficzkónak tartott,

mény szerkesztésére, az állatok kitömésére, csontvázak összeállítására, rovarok és növények szárítására stb., mert jóllehet, Kárpáty: Állatmúzeuma elég részletesen foglalkozik e dologgal, mégsem lehet ez elméletből mindent megtanulni. Gyakorlatilag megtéve kell azt látni s azután megpróbálni.

E tárgyra még visszatérek, ha ték szerkesztő ur nál alkalmatlan nem leszek.

Addig is Isten legyen mindnyájunk vezére.

Zoványi Lajos.

Tanítói közgyűlés.

A szilágymegyei tanítótestület f. hó 15-én tartotta közgyűlését Zilahon, az állami tanítóképezdében.

Pungur Gyula testületi elnöknek egész terjedelmében jegyzőkönyvbe viendő megnyitó beszéde után Versényi Gábor főjegyző olvasta fel évi jelentését a testület évi működéséről. Sajnos, hogy általában kevés dicsőretést mondhatott s annál inkább jól esett hallani, hogy a sz.-somlyói járáskör buzgóssága nem hagyott fenn kívánni valót, s hogy a testület anyagi viszonyai a lefolyt évben igen sokat javultak. Ez utolsóban sok érdeme van Pungur Gyula elnöknek s megyénk szeretve tisztelt alispánjának; amannak jegyzőkönyvileg fejezte ki ezért a közgyűlés elismerését, utóbbinak pedig átiratban határozta tudomására hozni az egyesület köszönetét.

A főjegyzői jelentés a közgyűlés elismerésének kifejezésével, szokásból de egyuttal érdekes tartalmáért is egészen jegyzőkönyvbe megy.

A tisztikar lemondását az elnök tolmácsolván, korelnökül Surányi Gyula peéri ref. lelkész, a testület buzgó tagja, kéretett föl. Az új tisztikar egyhangulag hozott határozatok után így alakult meg. Elnök: Kerekes József, Szilágymegyei tanfelügyelője; első alelnök: Faluvégi Albert, képezdei igazgató; másodalelnök: Berényi János, ref. főgymn. tanár; főjegyző: Borbély Sámuel, kép. tanár; első aljegyző: Pungur Gyula, polg. isk. tanító; másod aljegyző: Plósz Gyula, r. kath. tanító; pénztárnok: Juhos Béla, népisk. igazgató; könyvtárnok: Uy Bálint, kép. tornatanító. — A központi bizottságba megválasztottak: Dr. Beretzy Károly, Berentés László, Bogdán István, Dénes Lajos, Czöndör Sándor, Lázár Gábor, id. Orbán Károly, Schreiber Cornelia, Versényi Gábor, br. Wesselényi Miklós.

Bizottságok küldettek ki a könyvtár, pénztár és gyakorlati tanítások megvizsgálására.

Most a gyakorló-iskola termébe vonultak a tagok, hol Kerekes József elnök az eleni iskola V. és VI. osztályos növendékeivel tartott gyakorl. tanítást a természettanból. Tananyagul a delejesség tüneményeit választá. A bíráló bizottság véleménye szerint a tanítás általában sikerült, a tanítói hangulat pedig mindvégig kitűnő, követésre méltó volt. A tanulási tanításért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a közgyűlés.

Az Eötvös-alap ügyében beadott jelentés szerint a tanító-testületből annak 48 részvényes tagja van. A Somogyi György zoványi elhalt tanító helyébe ingyenes tagul beválasztott Ács János paczalusai ev. ref. tanító.

A könyvtár és pénztár rendben találtatván Uy Bálint és Berentés László kezelőknek köszönet szavaztatott. Egyidejűleg elhatározta a közgyűlés, hogy a könyvtár 14 db kettős példányból 12 adassék a tanádi körnek a létesítendő könyvtár alapjául, 2 pedig a szécsi körnek.

Indítvány tétellett Tóth József pestmegyei tanfelügyelőnek a testület disztagjává választására vonatkozólag. Egyhangulag elfogadtattott.

A központi könyvtárnak hozzáférhetőbbé tétele céljából indítványoztatott ennek vándor-könyvtárrá ala

természetesen tehát mindeddig nem részesültem abba a szerencsében, hogy a szőlőbe uzsonnára meghívassam, ámbár tünetőleg számtalanszor magasztaltam előtte az ilyen társas kirándulásokat.

A véletlen segítségemre jött s elleshettem az Ilka néni mesterségét, s miután már most száz mértföldnyire vagyok tőle — el is merem mondani.

Egy kanikulai reggel heves kopogtatást hallok ajtómon s még ágyba voltam, de gondolám, hogy aki korán reggel ilyen inpertinens lehet vagy jó barát, vagy valamelyik hitelezőm, s így külömb toltet mint a minőbe vagyok vagy nem igényel vagy nem követelhet.

Felugrottam s kitárom előtte az ajtót.

Dernő Gusztáv volt az én kedves régi barátom Budapestről, kivel mióta a dunagőzhajózási társulat szolgálatában hajós hapitány csak levelekben csökolóztam most azonban olyan hevesen átöleltük egymást, hogy én ötet árbocznak ő pedig engem mentő csolnaknak tekinthetett, s így aztán nagy nehezen még is csak megellettük az egyensúlyt, hogy hanyatt ne essünk.

— Három heti szabadságom van egészségi tekintetéből — melyre nincs szükségem, s azt veled akarom e kies vidéken tölteni, — remélem jól mulatunk s befogsz mutatni a kedves vidéki nőknek, kik házassági számításokon kívül is tudnak szeretkezni.

— Mindenesetre — mondam — s meglepetésem daczára is azonnal Ilka néni gondoltam s hozzá tettem, hogy még ma megkezdjük a viziteket.

Dernő éppen kapóra jött. Dernő szép férfi, hódithatatlan mint egy hajoskapitány. Ilka néni jelenleg két gyönyörű huga van, lehetetlen, hogy el ne hívjon bennünket, s illetve engem is Dernőért a szőlőbe uzsonnára.

kitása. Módozatok kidolgozására utasított a központi bizottság, valamint arra, hogy a meglevő könyvek jegyzékét minden körnek küldje meg.

A vásárlandó könyvek szállítási módjára vonatkozólag — mint legelőnyösebb — a Weiszberger Soma, zilahi könyvárus ajánlata fogadtatott el.

A közgyűlés koronáját képezte az a határozat, melylyel a tanító-testület a „Wesselényi-egylet“ alapító tagjai közé lépett 100 frt alapítványi összeggel, évenként 10 frtjával fizetve. Imel a nemzet napszámossai tették meg a legnagyobb alapítványok egyikét e hazafias egyletnek. Tettük felül áll a dicséreten.

A jövő évi közgyűlés helyének és főbb tárgyai-meghatorozása a központi bizottságra bízgván, a közgyűlés tagjai szétoszlottak, hogy este ismét találkozzanak a „Medve“ szállóban rendezett kedélyes lakomán.
(„Szilágy.“)

Különfélek.

* **Kérelem.** Tisztelettel felkérem mindazon irodalom barátokat, kik „Apró Emberek“ című sajtó alatt lévő munkáimra gyűjtőívet elfogadni szívesek voltak miszerint a gyűjtés eredményét e hó végével hozzám juttatni kegyeskedjenek. Megrendelést a jövő hó 15-ig levelező lap útján még mindig elfogadok. Sz.-Somlyón, 1885. okt. 28. Hulimka Sándor.

* **Áthelyezés.** Káli Nagy Károly szatmári II. osztályu p. ü. fogalmazó és Uray István, a zilaki adófelügyelő mellé I. oszt. pézsigyi fogalmazói ranggal kinevezett nyilvántartási biztos, kölcsönösen áthelyeztetettek.

* **Kinevezés.** A zsbói járásbiróságához, járásbíróvá: Benkő József szilágy-csehi járásbíróági albiró, — albiróvá pedig Jakab István brassói törvényszéki aljegyző neveztettek ki.

* **Beküldetett.** A nagy és apró marhák ára már több ideje, hogy jelentékenyen lejjebb szállott s daczára ennek, a hus árulással foglalkozó iparosaink a hus árát nem akarják csökkenteni, s a nagy közönség ezeknek az iparosoknak zsebet tartozik hízalni, mert szabad ipar levén a milyen ár szerint ők egy kiló húst — ha húst akarunk enni — ezt pedig a legszegényebb nap-számos is megkívánja — azt kell, hogy megadjuk, hogy a nagymarha hus kilójának ára 30 kr-ra, s a disznóhus kilójának ára 32 kr szállott le, közelebből ezt is egy izraelita hus áruló iparosnak köszönhetjük, mert ez szállította lejjebb a nagymarha hus árát s pár napokkal ez előtt hozzá fogott a disznó hus árulásához is és ennek kilóját egyszerre 4 kr-ra szállította lejjebb a többi iparosok boszúságára. Felkérjük azért a városi hatóságot, hasson oda, miszerint a legszegényebb osztály is, — tekintettel a marhaállomány árának tetemes leszülésára — olcsóbb árban mérli hushoz juthasson s ha közbenjárásának sikere nem lenne, más városok példájára alakítsunk egy szövetkezetet, mely szerint e város lakossai, különösen a nagyobb bevásárlók köteleznék magukat arra, hogy a szövetkezet által felállítandó mérsárszékekből fogják husszükségleteiket bevásárlani. Mint tudjuk, régebben mozgalom indult volt meg ez iránt s ezt most fel lehetne eleveníteni — s csak is ugy lehetne kényszeríteni a husáruló iparosokat arra, hogy tisztességes haszon mellett közönségünk is olcsóbb hushoz juthatna.

* **Tisza Kálmán** belügyminiszter a gróf Károlyi Sándorné védnöksége alatt álló szegény beteggyermek egyesület érdekében a következő körrendeletet küldötte valamennyi törvényhatóságához: Magyar királyi belügyminiszter. Budapest fővárosában szegény beteg gyermek egyesület alakult, melynek célja szegény beteg gyermekek ingyen gyógyítása, továbbá az egyesület által ellátott dajkák elhelyezése, végre szegény teherben lévő nők anyagi segítéje által a gyermekek szerfelett nagy-

mérvü halandóságát csökkenteni. Az egyesület tagjai férfiak és nők egyaránt lehetnek, mégpedig alapítók, kik egyszersmindenkora 200 frtot, pártolók, kik 50 frtot, és rendes tagok, kik évenként 3 frtot fizetnek. Minthogy a nevezett egylet által kitűzött, valóban közérdekű cél megvalósításához a társadalom minden rétegének hozzájárulása felette kívánatos, felhivom, miszerint saját hatáskörében ezen egylet iránt az érdeklődést előmozdítani szíveskedjék. Budapestén, 1885. okt. hó 19. Tisza. s. k. Tudtunkkal ez az első eset, hogy a belügyminiszter magánegyesületet a törvényhatóságoknak ajánlott. Az egyesületbe való lépést bejelentetni Tabódy József cs. kir. kamarás urnál, II. ker. Hattyu-utca 8. szám.

* **Irodalmi ujdonság.** Lapunk segéd-szerkesztője és Józsa Oszkár — kit ügyes tolla után olvasóink ismernek, egy vigjátékon dolgoznak, melyet a jövő évi szini évadban Nagyváradon és a helybeli műkedvelő társulat által akarnak színre hozni.

* **Kinevezések.** Péchy Mihály I. osztályu lovas százados őrnagyá s egy uttal a 2-ik honréd huszárezred II. osztályának parancsnokává, Károly Jenő százados őrnagyá s egyuttal a szilágy-sági 45-ik zászlóalj parancsnokává neveztetett ki.

* **Érdekes.** Hogy hová ragadja el az oláh tulzókat a magyarság elleni gyűlölete, ennek egyik legszebb bizonyítéka az, hogy azon nagybányai derék román urhölgyet, a ki a „Széchenyi-társulat“ javára ott rendezett műkedvelői előadáson közreműködni volt szíves, azóta az oláh lapok „árulásért“ különféle czimkekkel illetik.

* **A szüret eredménye.** A szüret legnagyobb részt városunkban be van végezve — az eddigi szokáshoz képest elég vigan folyt le, — mennyiség és minőségre nézve a bor kielégítőnek mondható. A must ára hektoliterenként 7—10 frt között váltakozik; jelentékenyebb bevásárlás csakis egy pár nagyobb termelőnél eszközöl-tetett. Idegen borvevők még ez ideig nem mutatkoztak. Nagyon helyesen tennék termelőink, ha boraikat csakis megbízható ügynököknek adnák el, s különösen felügyelnének arra, hogy jó és tiszta boraink minden meghamisítástól megóvassanak s azok régi jó híre és neve visszaszerzessék.

* **Diszes kettős nász** volt Fenesen, honnan a nászmenet hosszú kocsisorokban robogott be f. hó 27-én d. u. Kolozsvárra, itt a „Nemzeti“-ben tartatván meg a nász-lakoma. A Páskuj nővérek: Gizella és Róza léptek oltárhoz. Völegények Harry Géza csik-szeredai, és Csiky Emmanuel erzsébetvárosi kereskedők. Násznagyok az első párnál Fekete Bogdán és neje Egeresről, Páskuj István és neje, Sz.-Somlyóról, a második párnál Beteg László és neje, Beteg Péter. Nyoszolyó leányok: Farkas Matild Sz.-Somlyóról, és Fekete Juliánna Egeresről.

* **Paedagogia.** Azt a kérdést vetem föl, nem kelle ismernie a tetőtől talpig képzett nevelőnek s tanítónak a nevelés és tanügy régi állapotát? Kikerülhet-e figyelmét a nevelés és tanítás történetében észlelhető fokozatos haladás s tökéletesbülés? — Nem szálanomra méltó-e az oly tanító, ki tudománya megalapítót, mestereit nem ismeri. Hogyan fogja ez a saját maga működését a lehetőségig tökéletesbiteni, ha nem ismeri a multnak s korának nevelési és tanítási mozgalmait, e mozgalmak vezetőit, s nines tisztában azok törekvéseivel, eszméivel? Nevelőink s tanítóink ebbeli hiányaín van hivatva segíteni ama vállalat, a mely most indult meg Pozsonyban Orbók Mór szerkesztésében s Heckenast utóda Drottlef Rudolf kiadásában s a melynek czime: „Paedagogiai plutarch. Jelesebb paedagogusok, kiválóbb férfiak arckép és életrajzgyűjteménye, tekintettel a magyarokra.“ A vállalat czime nyilván megmondja a czélt. Megismertetni a jeles paedagogusokat, s kiváló tanférfiakat, azokat tehát, a kiknek atyáink, mi magunk s gyermekeink a legmagasztosab-

— untig van az ilyen szalonias élvezetekkel, hanem tudja holnap délután elfog jönni hozzánk a szőlőbe uzsonnára s ott az a kedves vidék — az a méla csend, melyet a mint a költők mondják csak a madarak danái meg a hegyi patak lassu morajja élénkit — s a mit önnek kedves Dernő ez az egyszerű vidéki barátságos kör — legyezőjével önmaga — s az én teljes mellőzésemmel Paula és Irénke felé mutatva — igyekezni fog mennél kellemesebbé tenni. — s engedje hinem kedves Dernő, hogy az az elfáradt szív a fővárosok zajában — ott künn a kis paradicsomban fel fog dobogni egy kissé!

Remélem Dernő ur elfogadja meghívásomat! Ilka néni meglehetett teljesen elégedve önmagával, mert előadását egy olyan mélylélekzvetéssel fejezte be, melyet a hozzánk hasonló emberek csak akkor képesek kiszorítani, ha tíz forintot tesznek egy blattrá s megnyerik.

S lelkesedésből kipirult arczal, mely hajdani szépségének vonásait, mint a visszatekintő nap meg-aranyozva tüntette vissza, fejével legyezője alól előkelőleg bölíntgatott Dernő felé, mi által nemcsak a meghívás lett számtalanszor ismételve, de az elfogadás iránti kötelezettség is feltétlenné vált.

Dernő mint egy árbocz emelkedett fel, hogy végre is meghajoljon a kellemes vihar előtt.

Én mint afféle szemfüles és nagy szóbőséggel rendelkező igaz barát — már csak saját magam érdekében is a segítségére siettem.

— Igen kedves Ilka néni — s e közben egy lehetőleg hatalmas kézcsók pattant el — barátom a kapitány velem együtt igen megtisztelve érzi magát e meghívás által, s biztosíthatom, hogy holnap délután — (czupp! a második kéz csók) — együtt leszünk a paradicsomban!

— Mindenesetre — mondá Dernő vezényszóhoz

bat, századunk legszentebbjét a műveltséget köszönhetik. A „Plutarch“ első füzetének tartalma (1. Előszó, Orbók Mórtól. 2. Báro Eötvös József, dr. Ferenczy Józseftől. 3. Comenius, dr. Wagner Lajostól. 4. Zirzen Janka, Wollman Emmától. 5. Pestalozzi, dr. Zsengeri Samutól. 6. Wiedermann Károly, dr. Tóth Sándortól. 7. Gáspár J., Andrassy Jenőtől) meggyőz benünket e vállalat életrevalóságáról valamint arról is, hogy a közönség mely részében kell utat törnie e kétségtelenül hasznos olvasmánynak. Tanárok, tanítók s tanítónők, valamint a gyakorlati nevelők haszonnal fogják olvasni a „Plutarch“ rövidre fogott életrajzeit, melyekből megismerhetik azokat, kik nagybecsű alkotásokat vagy végtelen életü eszméket hagytak reánk alacsony sorsból és önképzés által általános tisztelettel és közbecsülésel körülvett polczra emelkedni. Hogy az ifjuságnak is lesz olvasmánya a „Plutarch“, arról senki sem kételkedik, a ki tudja, mily szeretettel csüng a hálás tanuló kedvelt tanítóin s nevelőin. Végül még egy jó családanyának, mint gyermeke első nevelőjének, asztaláról sem szabad hiányozniok e diszesen kiállított füzeteknek. A füzetben található sikerült arcképek a füzet tartalma hatásának közvetetlenségét mindenestől fokozni fogják. Ugy tartalmára, mint valóban pompás kiállítására (Wigand F. K. nyomdája állította ki) való tekintetből mi szép reményekkel nézünk a „Plutarch“-nak további élete elé, mi hogy ugy legyen, azt az áldozatkész hazafias kiadó minden bizonynyal megérdemli. Hogy mindenki könnyen e mű birtokába juthasson, a kiadó az egyes füzetek árát csak 20 kr-ra szabta s 5 füzetre 1 frttal, — 10 füzetre 2 frttal — előfizetést is elfogad. Dr. —y M.

Irodalom.

— **A „Képes Családi Lapok“** 5. szám tartalma: A banda gyereke. (Elbeszélés.) Tóth Józseftől. (Rajz.) Éder Páltól. Háromszor menyasszony. (Elbeszélés folytatása.) Mészáros Istvántól. A tatárok Pestén. (Ismeretű tárcza. Az én mesém. (Költemény.) Gallovits Istvántól. A boszorkány. (Theuriet André regénye.) Képmagyarázat. Mindenféle. — Képeink: Tjk-tak. — Az utolsó virágok. — Találkozó a kuttál. Ébredés. Mel-léklet: „A szobor titka.“ (Regény Tábori Róberttől) 65.—80. — A borítékon: Hetinaptár. — Sakktalány. — Számrejtvény. — Megfejtések. — Talányok megfejtése. — Megfejtők névsora. — Jutalmak — Kiadohivatali értésítés. — A szerkesztő postája. — Orvosi posta. — Hirdetések. — Előfizethetni: Méhner Vilmosnál, Bpest, IV. ker. papnövelde utca 8. sz. Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

Előfizetési felhívás.

Tisztelt honfiak és tisztelt honleányok, Nagy dolog az, miben előtettek állók: Igaz, sokáig is töprenkedtem rajta, Rágondolván a sok mindenféle bajra, Melyekben manapság nyakig van az ember, — De az áll előttem: gyáva a ki nem mer! Bátorkodom tehát a nagy közönséggel Tudatni, mint illik, egész tiszteséggel, Hogy — mivel a szülő ugy sem bőven termett S nem telnek meg borral sem pinczék, sem vermek — A sajtó terméket én is szaporítom, Azaz verseimet sajtó alá adom. — De a szüretelés is költséggel megyen, Ehhez pedig első kellék az, hogy: legyen! Én pedig hiába kutatom a zsebem, Benne csakis a nagy ürességet lelem.

szokott mély hangján, s katonáson meghajolva utólagozta a harmadik kézcsókot, s Ilka néni szemmel láthatólag csak ezzel az utóbbival volt megelégedve.

Holnapra ki is adta a napi parancsot: Öt órakor saját fogata fog utánnunk jönni.

A bucsuzás a vizsontlátásig mintegy negyed órát vett igénybe s mialatt Dernő Paulával és Irénkével volt elfoglalva — először történt életemben, hogy Ilka néni szeretetteljesen tartóztatott magánál, s félszemével Dernőn — félszemével rajtam — engem a javulás útjában látott.

Másnap délelőtt a cukrárszdába kerültünk, mely kisebb vidéki városokban az intelligentia delelő helye szokott lenni s hova Gusztáv barátomat már csak azért is be kelle vezetnem, hogy a jóféle rumból a szokásos tengerészi adagokat a száraz földön is bevehesse.

Itt Dernőt sokkal megismerttettem, de oíyanra ugyan már nem akadtunk, a ki tudta volna, hogy megvagyunk invitálva Ilka nénihez a szőlőbe uzsonnára.

Dernő mint világvárosi ember nyilván azt hitte, hogy Ilka néni midőn bennünket meghívott a telephonba beszélt, de én a viszonyokat ismerő hazafi a helyzettel már akkor tisztába voltam, mikor ide beléptünk, s kisvárosi létemre mindig szánalommal gondolok a tudomány e felesleges közlekedési tanulmányára.

Hanem a mit Dernő észre nem vett, az engem izgatott.

(Vége köv.)

Azért hát közönség! hozzád apellálok,
Hogy ami nekem nincs, te nálad találod;
Nyulj hát a zsebedbe és vedyél ki egyet,
Az aprójából a legeslegkisebbet.
Csak semmi kifogás, hogy sok a kiadás . . .
Nincsen jövedelem . . . rossz volt az aratás . . .
Hogy két veszedelmes bogár pusztít el: a
Végrehajtó, meg a . . . meg a filloxera!
Nem fogadom én el ingyen a banknótád,
Mig te egyet adsz, én adok vagy száz notát,
Sőt a forintodat sem teszem zsebembe,
Bár, őszintén szólva, volna helye benne!
Hanem oda teszem arra az oltárra,
Hol a honszeretet gyúlt ki fénylő lángra.
Pénzedet sajnálni így hát nincs is okod
Akármit mondanak majd a — kritikusok.

Verseimet, melyek a lapokban Erdődi Kálmán,
Kálmán diák, Deán, Krónikás stb. nevek alatt már
részben megjelentek, egy csinos kötetben kiadni szán-
dekozván, bizalommal fordulok a t. olvasó közönséghez,
kérve szerény vállalatom támogatását, mit annál inkább
remélhetek, mert a befolyó tiszta jövedelmet két haza-
fias illetve kegyeletes célra: a „Szatmár megyei
Széchenyi-társulat“-nak és a pár év előtt elhunyt
ifjú költő: Katona Árpád siremléke javára ajánlom fel.
A mű december elején fog megjelenni Molnár János
jóhírű könyvnyomdájában, finom papíron, a legesino-
sabb kiállításban. Előfizetési ára 1 frt, mely nevezett
nyomdász urhoz küldendő. 10 előfizető után tisztelet-
példánnyal szolgálók. Szatmár, 1885. október hóban.
Deák Kálmán.

CSARNOK

Két Badacsony.

(Költői beszély.)

Két Badacsony hajdan kora lebben leltem előtt fel,
És e dicső kor képe előtt bűnűlva merengék:
Mint áll os Árpád hona Hunnia régi határin,
A Duna két partján, Tisza mentében, hol a síkság
Mint a zöld tenger terül el, melyen fuvalom jár. . .
És valamit a kised víz fodrok növekednek,
Mig vad hullámként fejüket habosan emelik fel:
Ugy eme domb-sorok is, hogy utóbb a határra elérnek,
Megtört hullámként nézek föl az égre fehéren,

Nem mer az ellenség közelíteni e szörnyetegekhez?
Vagy tán hős Árpád nagy szelleme védi e földet? . .
Mert békés élet, boldogság lakja határát:
Szép bőrczes hegyein, völgyin csergő patakoknál
Pásztori kürt mellett vígan legelés a kövér nyáj;
Östölgy-fák árnyán bú nélkül időz el a pásztor,
S a rezgő lomb közt, ha a hold csillámlani látszik,
Esténként fűzgallyon zengi a tájt be szerelme; —
A dús róna vidék szántója zavartalan' élhet
S kedves versenyként hangzik föl a lányka dánája
Fülmile zengzete és a pacsirta dalába vegyülve.

Boldog nép! boldog hon, melynek egéről a jólét
Fénye sugárzik szét, — tán hogy soha vesz ne zavarja? . .
Nem! Valamint az eget viharos borulat fedi olykor:
Ugy zavaró a vizsály eme hon viruló örömit meg.
Felforrott a vér, hogy ezer kar nyul ki ölésre,
Ugy, hogy apáknál sínes kegyelem még magzat iránt sem;
Mert nem földiesen dobogó keblek, tüze gyúlt ki,
Most, mikor e szép hont vad bosszú lángba borítja. . .

Föllázadt haragos Kupa, vad vajdája Somognak;
Bosszúló hada már a kereszt követőire törvén
Pusztít, dúl, hogy az ős vallást auralomra emelje.
S mert szíve lányának: Bajkának a hitben erős volt,
Csaknem a bős apa vad dühe hervasztotta e szűzt el.

A tervelt nap hajnala volt. Magasan lobogott fel
A szent tűz, mely az ős-hit tiszteletére gyuladt ki,
S melynek lángjánál szép Bajka, vagy ősi szokásként
Fog leborulni; vagy ó leszen új hite áldozatává.

Mért e késedelem? Mért var Kupa? táltosa nincsen?
A nagy természet feselő bimbója kinyílt már
S kelyhéből sugarak ragyogása özönlik a földre.
Ezt Kulpa buzdítás közben csak alig vesz észre.
Táltosa van; de a várt mént senki se hozzá; — hová lett?

. . . Vajda! ne várd ezen áldozatodhoz a mént; tüzed oltsd ki?
Nem rettentheti el haragod már gyermekedek sem:
A két áldozat elmenekült, védő karok őrzik.

Ott, hol a hon kistengere fénylik síma tükörként.
S vadságát a Bakony megbánván néz le szeliden
— Mintha a zordonság bűn lenne előtte, s ezért most.
Ezredeken szerzett büneért vezekelni kívánna, —
Ott áll egy magasabb örmon laka ősz Badacsónynak.
Napfénytől ragyog a tájék itt délre, keletre,
Hogyha arany sugarakkal e fény az ezüst tükörön reng.
Rengetegektől zöld arccozal bűmla az ős bércz.
Háta megett sok-sok hegyorom nem lát e tükörre,
Égig emelve fejük' se tekinthetnek le a tájra. . .
Hej, ha vad arczával tekinthetne a bérczi vidék, tán
— Zord arezáit látván e tükörben — megszeliülne.
Százados őstölgyek zöldelnek a hegy tetejég,
Lábainál száz völgy ere összecserelve zuhog le;
A csucsról, berkek közepéről néz le a vár-lak.
Széleseüdben mosolyog le a kék ég napja e lakra;
Dus illat-lehelet terjed szét a liget árnyán,
S ettől mámorosan zeng a sok berki madárka.
Mily öröm ünnepelel itt kint, és bent mily szomorúság
S bánat uralg a lakók közt, haj! egy gyenge kebelben,

Bájka szívében, kit bosszús apa vad dübe üldöz,
De a kit egy szerető szív őriz s rejteget itten.
Alkonyodó napnál a ligetbe leszálla e szép szűz.
És zöld bársonnyal vont hantra ledűlve mereng most.
Messze tetül ki előtte a síkság. Erről ömöl rá
Enyhén a fuvalom. Tán fél érinteni arczát,
Mely hőként eme enyhe sohajtástól elenyészne? . . .
Gazdag fürtei közt át-átszökédesel a keblen,
S játszi enyelgés közt fordítja, zilálja a hajszált;
Mintha ezen habokon ringatni magát szabadon csak
Szótomló hajfűrt árnyán rejtőzve lehetne. . .

És mikor a berkek bokrából fülmile dalt hall:
Fölrezen, szíve bús panaszát nem rejtheti többé,
S gyenge sohaj szárnyán e panasz-szó zeng piros ajkán:
Lenge fuvalom, sohajts, oh csak ne olyan szomoruan!
Még most e bokrok viruló díszén enyeleghetsz
S illat szárnyaidat lengetheted a ligeten át . . .
Mért oly bús a dalod, mért sirsz kedves madaracsám?
Majd ha az illatozó ligetekre sehelse találhatsz
S a pusztává tett helyeken pázsitra nem ismeresz,
Akkor, majd akkor, ha szived sir . . . azt panaszold el!
Folytatná panaszát, de feléje öreg Badacsány jő.
Elhal a szó ajkán; szemein könny forr s lefoly arczán.
„Bájka te sirsz“ — reszkette a hang így hagyja el ajkát —
„Nincs mért! Nézd a mosolygó ég mint tárja ki báját,
Nézd csak a természet mint kedvez! . . . fülmile dal közt
Mint kínál a gyönyör kelyhével. S mindezekért most
Könnyel adózol, tán, hogy e kéjt is kinnra varázsold.
Nemde atyád tettén töprengsz! Ez fáj kebelednek! . . .
Nyugodjál lányom kihozott ama tüske-bokorból
Tégedet oly kéz most, mely a sirig-védeni képes
S lelked óhajtsát ápolni naponta kívánja.

Most a királynál jár igazolni akarja e tettét;
Meg fog küzdeni ő érted . . . haza jön . . . s az övé lész. . .“
„Oh Badacsány! te atyámnál jobb vagy . . . jobb vagy ezerszer.“
— Ugy esenül meg a lány szava, mint temetési harang-szó —
„Édes atyám Kupa, hogyha igaztalan is ma az éghez,
Ott fönt Gondviselő lakik! . . . Oh ez a gyermeki könyre
Még letekinthet . . . Hátha atyám bosszús szíve enged!
És eme természet nekem oly szomorú! In' az alkony:
És a csillagokat fődözendő, nézd mi vihar jó?
Mily szürkén tulul a felleg, mint terjed az égen!“
„Oh Bájka, nem felleg, nem vihar az? . . . Hisz' az ott-fönt.
S büszkébben kanyarog! mosolyogva a nap se tekintné. . .
Ott Kupa, a te atyád, pusztít . . . Nézd-nézd, ni . . . a lángok!“
„Hát az atyám dul így“ — fölajdul Bajka e szóra —
„Oh Badacsány, vigy engemet el . . . Küld el Kupa lányát,
Küldj oda engem, hol lángok közt sirt lel a bús szív!
Hogy atyáké által gyújtott tűz üszke temessen . . .
Vagy hát engedj meg, hogy e tenger mélyire szálljak;
Leikem e nagy sírból, meglásd, éjente előjön,
S e hegy-orom tetején át-átleng hálá jeléül.“
„Ugy legyen! elviszlek“ — szól kézenfogva ez a lányt
„Elviszlek; de nem a tűz s e víz vár te reid most!
Meg fog védni öreg Badacsány, téged fia kincsét,
És remegő kebeledben az éjt hajnalra deríti.
Csak bizalommal légy Bájka Badacsányhoz, atyáddhoz;
Oh e gyenge öreg lábak míg bírnak emelni,
S e száraz két kar reszkette föléd emelődhet:
Bájka ne félj! Zájlar jegyesét nem hagyja el atyja!
Jöjj, jöjj, elviszlek hegyeken s völgyek vizein át;
S ott, hol csak madarak láthatnak, rengetegek közt,
Ott várjuk be a hőst, ki örömbirt hoz jegyesének;
És áldásomat ott . . . majd ott adom én tisedtök.“
Szóla az agg. A leány hozzá simul; aggodalomtól
Elhalványult két arczán kigyuladt az öröm-pír . . .
Ugy nyert tápot öreg Badacsányban keble reménye,
Mint a mohos sziklán elődven zöldel a repkény.
A várlak gyorsan kiürült, mielőtt a veszély jött.
Messze-vidéken jár-kei öreg Badacsány a családdal,
Még oly helyre talál, mely ment legyen a csata zajtól.

Menyődörgés, vihar az, mely dúl a Bakony magas ormán!
Sziklás oldalait megjárva a völgyön tivolt már.
„Szörnyű fergeteg ez . . . Nézd, mint inog a sudaras fa!
Meg-meghajlik a törzs, föl akar tán kelni tövéből,
Mindenik ág recseg, és darabokba hullik a földre.
A delelő nap látta e fergeteg elvonulását
S mégis, e rengeteg el tán, mert megmozdul a bérczről.
Rengeteg? . . . Oh törzset nézd meg! . . . De tekints tetejébe!
Ott nem zöld lombok rezgnek fuvalommal enyelgve. . .
Nézd, nézd fényét, melyet nyert a nap sugarától!
A vérengző dárda-hegy az; diadal tüze lángol
Most a hegyén, a midőn érez korból nézhet az égre.
Mint viharos felhő, mely bérczre szakadva merült ki,
Megtépett szárnyával fut az ormokon át, s elenyészik:
Ugy fut s rejtődzik Kupa népe, ha bir menekülni.
A völgyön lefelé győztes had előtt a vezér jő,
— Wenczelin ez, rettenthetlen fajzatja nyugotnak;
Testét páncélos ruha fölvertézve borítja,
Hogy kard-távolban se lehet tán látni szemébe;
És ki merész volt ebbe tekintni, örökre vakult meg,
A pártos Kupa is megkísérllette, de így járt;
S most tetemét hordtja hadival utána a győztes.
Más és mas daliás lovagok válnak ki e hadból,
A diadal híré vizzik ok rohanó paripákon.
„Nézd csak mint halad ott Zájlar elhagyja a többi.
Mintha viszontlátás örömetől hajtva repülne . . .
Ezt feketés fodrokkal övedzett arca mutatja.
Válláról libegő köpenyeg leng játszik a szellel,
Mely a ruhába kapaszkodván kimerülve repül már.
Tán ez a mén, ura gondolatát megelőzni akarván,
Vágtat olyan gyorsan, hogy a habtól földve fehér lett?
Oh nem, nem habtól lett ménje fehér e lovagnak!
A természetből örökölte e színt; az e mén az,
Melyet megmettett, a midőn kiragadta a vészből
Bajkáját, Zájlar ama rémületes virad atkor . . .
Könnyen szedheti ez gyors lábait; a csatasíkon
Nem vett részt a harcz viharában . . . nincsen kimerülve.
Megkímélte amott gazdája, hogy itt vegye hasznát.

Végre felér Zájlar a kedves orom tetejére.
Hajh! de hol a vár-lak? . . . Nincs, csak dűledéke maradt fent
És hamuval földten panaszolja romokba ledültét.
„Hát Badacsány s a lakók hol vannak? Bájka hová lett?

Mely kőfal-dűledék lett sírköve s halma ezeknek? !
Tán e gerenda-üszök hamvától fedve nyugosznak!“
— Szól keserűn Zájlar, s keserűbb panaszában imigy dörg:
„Minden enyészik a földön! . . . Volt örömem hova lettél?
Lakhelyeden most e szomorú sírdomb keserit el . . .
Hát ifjuságom gyönyörét letiporni mi vágyott?
Menny-e avagy pokol az, mely e lét örömét kirabolja?
Igy letiporni a szív vágyát, megvetni imáját
Telhet-e Istentől? Kedvét mint töltheti ebben? ! . . .
Még a kereszt-jelvénny sem biztathatja a gyászlót,
Hogy egyszer megnyiland még üdvének e zára“ . . .

Nincs ki a búsongón könyörülne, ki szív-viharában
Zájlarnek keblére derít hozhatna szavával . . .
És mégis-mégis . . . valahára lakóra találhat:
A volt békés lak romjához jönnek elébe
A szárnynyal menekült s most megtért röpke galamlok.
Mily szelidek lettek . . . vállára, kezére leszállnak . . .
Gyenge teremtmények! Mért sebzitek újra a szívet,
Melyben a vad kínok dulásban már kimerültek?
Sejti az ugy is e lak sorsát, és sorsotok' érzi.
Hah! de zománczos tollzat közt levelescske tiúnik fel.
Egy perc . . . és a galamb pihegő szíve ott ver a hősén . . .
És mig ez elzokogó fájdalomt s Bájka szerelmét,
Írt üzenetre talál Zájlar s szól lelkesedéssel:
„El a vidékről hát! . . . Szárnyat ti szelidke galambok,
Szárnyat Zájlarnek! . . . Hej, mért nem kelhet e szárnyra
Lelkem, hogy mig a nap szil-rengetegekre sugárt hint,
E távol völgyhöz vezető tájon gyönyörére találja? !
Oh de a nap háromszor nem nyugszik le az égen,
S Zájlar ősz Badacsányt s Bájkat keblére szorítja!“
Szól a vitéz vidoran, s ménjét a nagyutnak ereszti.

(Vége köv.) Tapody Tamás.

Piaczi árak.

Egy hektoliter	Sz.-Somlyó okt. 23.	Zilah okt. 24.	Tasnád aug. 25.	Sz.-Cséh aug. 19.	Kraszna szept. 22.
árak krajczárokbán					
Buza	458	480	500	563	465
Kétszeres	341	420	430	480	460
Rozs	341	315	310	—	450
Árpa	300	265	—	—	—
Zab	179	200	320	200	260
Tengeri 100 kltó	341	310	380	465	550
Széna kltó	320	350	350	400	—
Marhahus	30	28	36	26	32

Hirdetések.

Árverési hirdetmény.

A récei közbirtokosság és község tulaj-
donát képező egész italmérési jog 1886. apr.
1-sőtől három egymásután következő évekre f.
év nov. hó 8-án d. e. 9 órakor Réce község-há-
zánál nyilvános árverésen a legtöbbet ígérő-
nek bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 500 frt bánatpénz 150 frt.

Haszonbéri feltételek alóli birtokossági
elnöknél megtekinthetők az árverés napjáig.

BIDESKUTHY GYÖRGY,

131.—1—1. birtokossági elnök.

Leszállított árak mellett.

Bécsből most vásárolt árukból.

Legolcsóbb bevásárlás és nagyválasztéku raktár

Fábry Józsefnél

városház és színházzal szembe.

Női és férfi bundák, téli felsők és kabátok,
férfi, női és gyerek lábbelik, gyapju szövetek
férfi öltönyöknek, téli rokkoknak, legdivatosabb
szövetekből, női és férfi kalapok, sapkák, papla-
nok, mátráczok, vásznak, kanaváczok, férfi és
női ruhákat, szöveteket legnagyobb választékba
tartok, s azokat részlet fizetés mellett is el-
adom.

Továbbá wertheim cassákat varró gépeket
tisztelt vevőimnek ajánlok.

Külön berendezési fűszer-üzlet, ujabban
leszállított árak mellett.

130.—1—3.